

Den nye sachsiske krønike

Bogen

Chytræus, David: *Neue Sachssen Chronica vom Jahre Christi 1500 bis auff's XCVII.* Leipzig, 1596-98.

På trods af titlen - *Neue Sachssen Chronica* (ca. = "den nye sachsiske krønike") - er denne bog en af skolens ældste: Fra 1500-tallet. Trykkeårene 1596 og 1598 refererer til, at værkets to halvbind er trykt i hvert af de to anførte år. Iflg. titelbladet er det sket i byen Leipzig af en bogtrykker ved navn **Franz Schnellboltz**.

Bogen er overordentlig omfangsrig: Folioformat (= ca. A4) med mere end **1500 tæt beskrevne sider**. Vægten er et godt stykke over 3 kg.

Titelbladet fortæller også, at vi har at gøre med en **krønike over Sachsens historie** i årene fra 1500 til 1597. Ordet krønike sigter til, at indholdet gengives år for år. "Sachsen" er hertugdømmet af samme navn, i dag beliggende i den østlige del af Mellemtyskland op mod Tjekkiet og kendt helt tilbage fra den romerske oldtid. Værket er en vigtig kilde i tysk historieforskning og er i dag tilgængeligt på **München Universitets hjemmeside**.

Både i middelalderen og nyere tid var Sachsen en central spiller i europæisk storpolitik. Hertugen var en af de syv såkaldte **kurfyrster**, der - hver gang, der skulle vælges ("kåres") en ny kejser i det "Hel-lige Romerske Rige af tysk nation"- indgik i valgmandskollegiet. Adskillige gange, ikke mindst i den periode, bogen omhandler, skete afgørende begivenheder i Sachsen, hvis betydning rakte langt ud over Sachsen, også til Danmark. Så det er bestemt ingen tilfældighed, at netop dette værk har fundet vej til skolens bibliotek.

Forfatteren



Spørgsmålet er så bare hvornår det er sket? Hvornår har skolen erhvervet bogen? Noget kunne måske tyde på, at det er sket tidligt, og at forklaringen herpå skal søges i forfatteren, **David Chytræus (1530-1600)**.

Han kom ikke fra Sachsen, men fra Mecklenburg, en anden af det nuværende Tysklands delstater, beliggende på Østersøens sydkyst med byen **Rostock** som en af de største. Her var **David Chytræus** rektor ved det stedlige universitet. Det interessante i en HaKa-sammenhæng er, at netop til dette universitet og netop på **David Chytræus'** tid søgte langt de fleste studenter fra den skole, der i dag hedder Haderslev Katedralskole, efter endt eksamen, når de skulle videreudanne sig udi teologien (hvilket langt de fleste gjorde). I hvert fald har der givetvis været kontakter mellem Haderslev og Rostock.

I en større (tysk) sammenhæng huskes **Chytræus** først og fremmest som en af de mere **markante skikkelser i tidens teologiske debat** (hvilket ikke siger så lidt). Han havde gået på universitetet i Wittenberg i en meget ung alder og her haft den berømte reformator **Martin Luther** som lærer. Efter dennes død i 1546 blev **Chytræus** en af de nærmeste medarbejdere for **Luthers** højre hånd **Philipp Melancthon**, der bl.a. var hjernen bag fag og pædagogik i de nye protestantiske latinskoler, der i 1500-tallet skød op som paddehatte over store dele af Nordeuropa, f.eks. Haderslev 1567.

Baggrunden

Sachsens status som kurfyrstendømme var og er vigtig for områdets selvforståelse. Hele vejen op fra 1356 til 1806, da **Napoleon** opløste det tysk-romerske kejserrige, var den sachsiske kurfyrste at finde ved internationale konferencer, som deltager i alliancer, krige etc. Ikke for ingenting har **Chytræus** derfor valgt at tilegne sit værk til kurfyrsten på bogens udgivelsestidspunkt, **hertug Friedrich Wilhelm**, hvis kontrafej ses allerforrest i bogen.

Mest berømt er Sachsen måske for, at det var her - nærmere betegnet i byen Wittenberg (Haderslevs venskabsby!) - at **Martin Luther** på Allehelgens dag **31. oktober 1517** startede **reformationen**, da han slog sine berømte 95 teser op på kirkedøren i byens domkirke. På sigt udløste det en sand lavine af omvæltninger både i og udenfor det tyske område. I året 1519 kåredes **Karl V** til ny tysk-romersk kejser. **Karl** var katolik, og inden længe var både han og stort set resten af Tyskland hvirvlet ind i en sand heksekedel af politiske, religiøse og sociale stridigheder, der berørte både høj og lav.

Sachsen var og er et "**power-house**" i den tyske **økonomi**: Vigtige handelsruiter, store byer, masser af produktion. I 1800-tallet var Sachsen i front som et af de førende industriområder i Tyskland.

Begivenhederne i 1900-tallet fik store konsekvenser for Sachsen. Her var det, at de allierede gennemførte et af historiens største terrorbombardementer, nemlig det, der fandt sted i byen Dresden i februar 1945. Senere, da krigen var slut, blev Sachsen en del af den sovjetiske besættelseszone og dermed af DDR. I dag er Sachsen et af Forbundsrepublikken Tysklands 16 *Bundesländer*,